

**พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**
Practice of information searching performed by students at
Rajamangala University of Technology Isan in KhonKaen campus During
the COVID-19 Pandemic Situation Period

ศราวุฒิ ด้วงเป้า^{1*}

(Sarawut Duangbao^{1*})

^{1*}สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อีเมลผู้แต่งหลัก : daniel852_6@hotmail.com เบอร์โทร : 08 8573 1194

วันที่รับบทความ 16 กรกฎาคม 2563

Received: Jul. 16, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 15 พฤศจิกายน 2563

Revised: Nov. 15, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 16 พฤศจิกายน 2563

Accepted: Nov. 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ และ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 323 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาเกี่ยวข้องกับการค้นหาข้อมูลประกอบการทำรายงานในรายวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาทางด้านครุศาสตร์ ในเรื่องของ การจัดการเรียนการสอน ความเป็นครู มากที่สุด นักศึกษาประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศโดยการพิจารณาจากการอ้างอิงของวารสารวิชาการ นักศึกษาแสวงหาสารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ และได้จากแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในระดับมาก เนื้อหาที่ได้เป็นภาษาไทยในระดับมาก เช่นเดียวกัน 2) นักศึกษาส่วนมากมีปัญหาและอุปสรรคของการแสวงหาสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่จำกัดการเข้าถึงมากที่สุด ด้านแหล่งสารสนเทศในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 ปิดให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกจากมหาวิทยาลัยที่ไม่มีการสอนเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ตามลำดับ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ; ไวรัสโคโรนา 2019; การบริการสารสนเทศในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

This research was aimed to 1) determine Practice of information searching performed and 2) survey the problems and obstacles information searching performed by students at Rajamangala University of Technology Isan in Khon kaen campus During the COVID- 19 Pandemic Situation Period. The sample group used in this research was 323 students from Rajamangala University of Technology Isan Khon kaen Campus who enrolled in the summer semester of the academic year 2019. The tool applied in this research was the questionnaire of information seeking behaviors of Rajamangala University of Technology Isan Khon kaen Campus students during the Corona virus situation 2019. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

According to the research results, it was found that: 1) Practice of information searching performed; most of the students searching information in order to find information in support of making reports on subjects. With an educational content such as research, teaching and learning management, being a teacher high level. Access the credibility of information by considering the credibility of journal references. Most of students searching electronic information at a high level. From information source on the Internet at a high level. With content in Thai at a high level. 2) Most of the students had problems and obstacles in acquiring information at a moderate level. In descending order from mean; students were found to have the greatest problem with information resources electronics limit access, Information sources are closed during the COVID-19 pandemic situation period and the facilities from the university no teaching for information searching respectively.

Keywords: The information seeking behaviors; Corona virus 2019; Information service during the COVID-19 pandemic situation period.

บทนำ

ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ก่อให้เกิดอาการป่วยแบบธรรมดาจนถึงระดับที่มีความรุนแรงมาก และสามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ โดยในวันที่ 13 มกราคม 2563 กระทรวงสาธารณสุขของไทยพบผู้ติดเชื้อรายแรกในไทยและเป็นรายแรกที่พบนอกประเทศจีน และเริ่มมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องในประเทศไทยและสร้างผลกระทบต่อทุกภาคส่วนอย่างมาก (แพทยสภา, 2563)

การศึกษาของไทยเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างยิ่งจากสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 การปิดสถานศึกษาเป็นแนวทางในการป้องกันไวรัสที่กำลังแพร่ระบาดแม้ใกล้ช่วงเปิดเทอม มหาวิทยาลัยหลายแห่งปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปเป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อไม่ต้องให้นักศึกษาเดินทางมาเรียนภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร, 2563) เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ที่ประกาศหยุดการเรียนการสอนและจัดให้มีการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์

โดยต้องคำนึงถึงการดำเนินการที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, 2563)

ในช่วงสถานการณ์ปกติ นักศึกษาจะเดินทางเข้ามาภายในวิทยาเขตขอนแก่น เพื่อใช้ห้องสมุด รวมถึงพื้นที่ต่าง ๆ ในจุดบริการอ่านหนังสือ สำหรับนั่งทำรายงาน การบ้าน โครงการวิจัย รวมถึงการพบทวนบทเรียนและรวมกลุ่มทำงานต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่าวันละ 280 คน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, 2562) แต่เมื่อมีสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 เกิดขึ้น นักศึกษาต่างประสบปัญหาการแสวงหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการเรียน เช่น การใช้ห้องสมุดหรือแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ การเข้าถึงสารสนเทศผ่านระบบเครือข่าย การใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อหาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ในช่วงการเรียนภาคฤดูร้อนที่มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนกว่า 1,700 คน อีกทั้งนักศึกษาส่วนมากไม่มีความพร้อมในด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนแต่ยังสามารถใช้สมาร์ตโฟนแทนได้ แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับคอมพิวเตอร์ และการแสวงหาสารสนเทศเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการเรียน จากที่เคยปรึกษา ขอคำแนะนำ และเรียนรู้เทคนิควิธีการแสวงหาสารสนเทศจากบรรณารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถทำได้ในช่วงดังกล่าวเช่นกัน

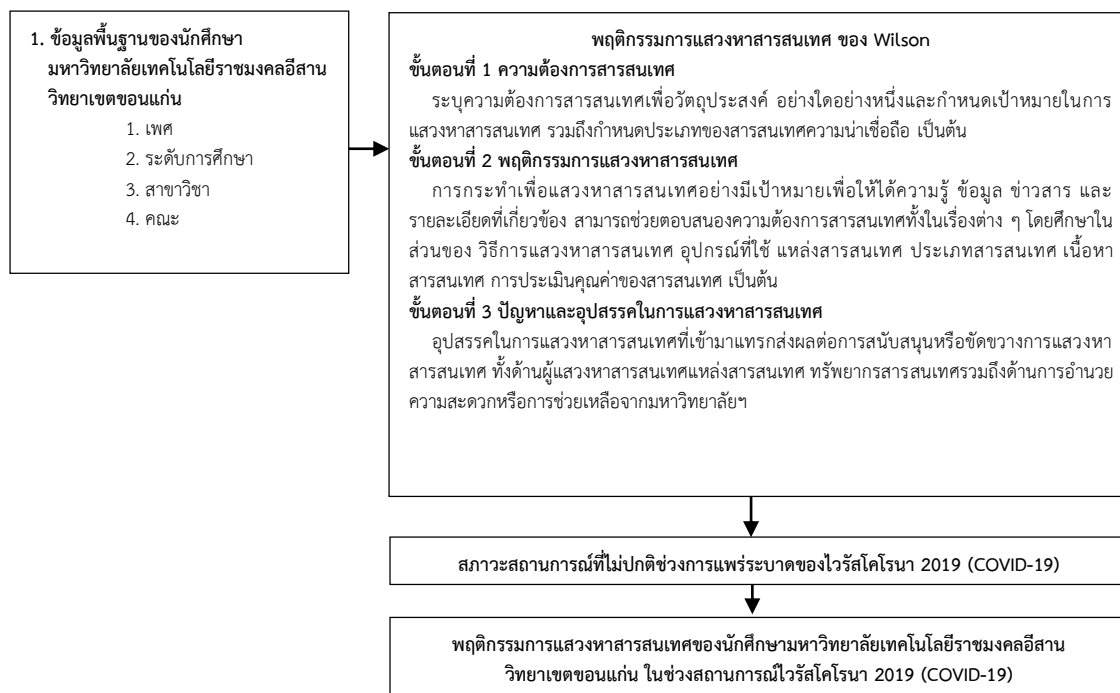
ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา ปรับปรุง การตอบสนองความต้องการเข้าถึงสารสนเทศ เพื่อการศึกษาทั้งเรื่องของการจัดหาสารสนเทศ การสนับสนุนแหล่งสารสนเทศ เพื่อให้บริการนักศึกษาอย่างหลากหลายและเข้าถึงได้มากขึ้น รวมไปถึงประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในด้านที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิด/สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Wilson (Wilson's Model of Information-Seeking Behavior) ซึ่งปรับมาจากแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ Ellis และคณะ (Ellis, et al., 1993) โดยอธิบายไว้ว่ามนุษย์มีความต้องการสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ได้แก่ ความต้องการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งบริบทเหล่านี้จะส่งผลต่อกันและกัน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศโดยมีอุปสรรคด้านต่าง ๆ มาขัดขวางทำให้เกิดปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ ประกอบกับการแสวงหาสารสนเทศในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 สามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,723 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโร ยามาเน (Yamane, 1967) และกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 323 คน จากนั้นได้คำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละคณะเป็นคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจำนวน 119 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวน 150 คน และคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 54 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์แสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการณ์แสวงหาสารสนเทศ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาสารสนเทศ และการประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบที่สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จำนวน 20 ข้อ และข้อคำถามเกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และภาษาสารสนเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศ เกี่ยวกับข้อคำถามที่เกิดจากตัวนักศึกษาเอง แหล่งสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ และการอำนวยความสะดวกจากมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดบริการรองรับความต้องการของนักศึกษาในการแสวงหาสารสนเทศ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหาในแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทดลองกับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach, 1990 อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งชุดที่ระดับ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานกับคณาจารย์สาขาวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถามระบบออนไลน์ ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม ถึง 4 มิถุนายน 2563

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาสารสนเทศ และการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และภาษาสารสนเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศ

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าหญิง โดยเป็นนักศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด รองลงมา คือ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา และการประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา และการประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ

พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ	
1.1 เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัย/โปรเจค	11.3
1.2 เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำรายงานในรายวิชาต่าง ๆ	15.9
1.3 เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำภาคินพนธ์/วิทยานิพนธ์	13.9
1.4 เพื่อค้นหาเนื้อหาของบทเรียนในรายวิชานั้น ๆ	15.5
1.5 เพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ	15.7
1.6 เพื่อการศึกษาอิสระทั่วไป	14.5
1.7 เพื่อใช้สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ	13.2
2. เนื้อหาของสารสนเทศ	
2.1 ด้านวิศวกรรมศาสตร์/ช่างฝีมือ เช่น เครื่องกล ไฟฟ้า ฯลฯ	8.5
2.2 ด้านพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เช่น เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ฯลฯ	11.0
2.3 ด้านพื้นฐานคณิตศาสตร์ เช่น แคลคูลัส สถิติ ตรรกศาสตร์ ฯลฯ	11.1
2.4 ทางด้านครุศาสตร์ เช่น การวิจัย ความเป็นครู ฯลฯ	11.5
2.5 ด้านช่างอุตสาหกรรม เช่น การเขียนแบบ มาตรฐานวัดวิทยา ฯลฯ	10.1
2.6 ด้านพื้นฐานการบริหารธุรกิจ เช่น การบัญชี การเงิน ฯลฯ	9.2
2.7 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น โปรแกรม คอมพิวเตอร์ ฯลฯ	9.8
2.8 ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น ออกกำลังกาย แพทย์ พยาบาล ฯลฯ	9.5
2.9 ด้านสังคมศาสตร์ เช่น ห้องสมุดและการใช้ห้องสมุด จิตวิทยา ฯลฯ	9.4
2.10 ด้านภาษาศาสตร์ เช่น ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น	9.9
3. การประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ	
3.1 ความถูกต้องของสารสนเทศ	31.8
3.2 ความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตสารสนเทศ (เช่น ผู้แต่ง หน่วยงานที่จัดทำ เป็นต้น)	31.3
3.3 ความน่าเชื่อถือในการอ้างอิงจากวารสารวิชาการ	36.9

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาส่วนมากแสวงหาสารสนเทศเพื่อใช้ค้นหาข้อมูลประกอบการทำรายงานในรายวิชาต่าง ๆ (ร้อยละ 15.9) ที่มีเนื้อหาทางด้านครุศาสตร์ ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ความเป็นครู (ร้อยละ 11.5) และประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศโดยการพิจารณาความน่าเชื่อถือในการอ้างอิงจากวารสารวิชาการ (ร้อยละ 36.9)

พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ด้านประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และภาษาของสารสนเทศ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ด้านประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และภาษาของสารสนเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	3.37	0.86	ปานกลาง
1.1 วัสดุประเภทสิ่งตีพิมพ์	3.32	0.91	ปานกลาง
1.2 วัสดุประเภทสิ่งไม่ตีพิมพ์	3.27	1.05	ปานกลาง
1.3 สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์	3.51	0.98	มาก
2. แหล่งสารสนเทศ	3.33	0.86	ปานกลาง
2.1 แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคล	3.40	0.85	ปานกลาง
2.2 แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน	3.16	1.05	ปานกลาง
2.3 แหล่งสารสนเทศที่เป็นสื่อมวลชน	3.22	0.96	ปานกลาง
2.4 แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต	3.55	0.96	มาก
3. ภาษาของสารสนเทศ	3.62	0.74	ปานกลาง
3.1 ภาษาไทย	4.23	1.01	มาก
3.2 ภาษาอังกฤษ	3.69	0.97	มาก
3.3 ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ	2.95	1.26	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาส่วนมากแสวงหาสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.98) จากแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.96) ที่มีเนื้อหาเป็นภาษาไทยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 1.01)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศโดยรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศโดยรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านตัวของตัวเอง (ผู้แสวงหาสารสนเทศ)	3.23	0.94	ปานกลาง
2. ด้านแหล่งสารสนเทศ	3.35	0.89	ปานกลาง
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ	3.39	0.90	ปานกลาง
4. ด้านการอำนวยความสะดวกจากมหาวิทยาลัยฯ	3.25	0.96	ปานกลาง
รวม	3.31	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีปัญหาและอุปสรรคของการแสวงหาสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.83) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.90) รองลงมาเป็นด้านแหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.89) และด้านการอำนวยความสะดวกจากมหาวิทยาลัยฯ ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดบริการรองรับความต้องการของนักศึกษาในการแสวงหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้

4.1 มหาวิทยาลัยฯ ควรมีคลังข้อมูลสถาบันที่รวบรวมเนื้อหาในแต่ละรายวิชาให้กับนักศึกษาเอาไปศึกษาเพิ่มเติม

4.2 มหาวิทยาลัยฯ ควรมีการส่งเสริมการสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหากจัดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนจะดีมาก

4.3 ห้องสมุดควรเปิดให้บริการแต่ต้องมีการคัดกรองผู้ใช้บริการและจัดมุมให้บริการโดยเว้นระยะห่างตามหลัก Social Distancing

4.4 มหาวิทยาลัยฯ ควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์การเข้าถึงสารสนเทศให้กับนักศึกษาที่เดือดร้อนจริง

อภิปรายผล

จากศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้วิจัยได้นำเอาข้อค้นพบที่เด่น ๆ มาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์การแสวงหาสารสนเทศ นักศึกษาส่วนมากแสวงหาสารสนเทศเพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำรายงานในรายวิชาต่าง ๆ มากที่สุด เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยประกาศมาตรการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับประกาศของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2563) ที่กำหนดให้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ซึ่งในลักษณะการเรียนดังกล่าวไม่เหมาะสำหรับการบรรยายในเวลานาน ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงต้องมอบหมายงานประกอบการทำรายงาน เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา อันเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อประกอบการเรียนการสอนในสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของอุษา สังวาลย์ มาลี ถ้ำสกุล และอมรรัตน์ ภิญโญ อนันตพงษ์ (2562, หน้า 32) ที่พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนภาคทฤษฎี ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและทำรายงาน ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังพบด้วยว่า นักศึกษาส่วนมากแสวงหาสารสนเทศเพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นลำดับถัดมา เนื่องด้วยช่วงนั้นเป็นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่เป็นประจำทุกวัน ในหลายช่องทาง ซึ่งโรคนี้เป็นโรคอุบัติใหม่ที่สามารถแพร่เชื้อและติดต่อได้ ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาจึงให้ความสนใจในเนื้อหาเหตุการณ์ทั่วไปเพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น อันจะสามารถป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากการติดเชื้อได้

1.2 เนื้อหาสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาแสวงหาสารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ เช่น การวิจัย ความเป็นครู เป็นต้น มากที่สุด ที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนมาร้อยละ 46.40 เป็นนักศึกษากลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งกำลังเรียนในรายวิชาการการวิจัยและการทำโครงการในช่วงภาคเรียนดังกล่าว และยังสอดคล้องกับแนวคิดของประภาวดี สืบสนธิ์ (2539) ที่กล่าวว่า การแสวงหาสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของบุคคลนั้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2537) ที่กล่าวว่าผู้ใช้สารสนเทศมีความต้องการแสวงหาสารสนเทศที่เกิดจากความจำเป็นในการศึกษาหาความรู้ของแต่ละบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กับภาระหน้าที่และอาชีพของตนเอง

1.3 การประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือ พบว่า นักศึกษาส่วนมากประเมินความน่าเชื่อถือ ของสารสนเทศจากการอ้างอิงของวารสารวิชาการ เนื่องจากในการผลิตผลงานวิชาการทุกประเภทรวมถึงวารสารนั้น การเขียนอ้างอิงเป็นส่วนที่สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ดังนั้น หากผลงานวิชาการใดที่มีการค้นคว้า วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลก่อนการนำเสนอ จะปรากฏในส่วนการอ้างอิงของเอกสารวิชาการทุกชิ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ สมาน ลอยฟ้า และ เพ็ญพันธ์ เพชรสร (2556) ที่แสดงให้เห็นว่าการสืบค้นสารสนเทศส่วนใหญ่ของนักศึกษาจะได้สารสนเทศหนึ่งมาจากบทความวิชาการ ซึ่งบทความวิชาการมีการระบุผู้เขียนอย่างชัดเจน อีกทั้งมีบรรณานุกรมประกอบสร้างความน่าเชื่อถือในการประเมินสารสนเทศในขั้นต้น

1.4 ประเภทของแหล่งสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาส่วนมากแสวงหาสารสนเทศที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในระดับมาก ทั้งที่เป็นหนังสือ/ตำราเรียน ปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และวารสารวิชาการ ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ และนักศึกษายังใช้สารสนเทศที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการค้นจาก Wikipedia เว็บไซต์ค้นต่าง ๆ และฐานข้อมูล Thailis ที่เป็นเช่นนี้เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวมหาวิทยาลัยประกาศให้หยุดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานในทุกพื้นที่ของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, 2563) รวมถึงห้องสมุดที่ปิดการให้บริการด้วย ขณะที่นักศึกษาและอาจารย์ยังคงมีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการค้นคว้าทำรายงานตามที่อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาทำระหว่างเรียนออนไลน์เช่นการเรียนแบบเดิม เพื่อให้สามารถบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนการสอน และสอดคล้องกับข้อค้นพบของอัญญานิชา รุ่งวิชานีวัฒน์ และฤทัยชนนี สิทธิชัย (2556) ที่ว่านักศึกษาจึงแสวงหาสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสำคัญ เพราะสะดวก ง่ายต่อการค้นหาได้จากทุกมุมโลก และเข้าถึงได้ตลอดเวลา

1.5 ภาษาของสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาใช้สารสนเทศที่เป็นภาษาไทยในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นคนไทยทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประภาวดี สืบสนธิ์ (2539) ที่ว่า ผู้ใช้สารสนเทศมักต้องการและใช้สารสนเทศที่เป็นภาษาของตนเองซึ่งเป็นภาษาที่คุ้นเคย เพราะเข้าใจเนื้อหาสาระง่าย สะดวกต่อการนำไปใช้ และสารสนเทศที่ได้รับสามารถนำไปใช้งานได้ทันทีโดยไม่ต้องแปลหรือตีความ ดังนั้นนักศึกษาจึงแสวงหาสารสนเทศที่เป็นภาษาไทยเพื่อให้สามารถนำไปใช้งานได้โดยง่ายและรวดเร็ว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประติณษ์ รัศมีโรจน์ และศักดา จันทรประเสริฐ (2560) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นส่วนใหญ่สืบค้นสารสนเทศเป็นภาษาไทยและได้ทรัพยากรสารสนเทศเป็นภาษาไทยมากที่สุด เพราะนักศึกษาส่วนมากเป็นคนไทยและใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้มากกว่าภาษาอื่น ๆ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษา

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนมากประสบปัญหาในด้านทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่จำกัดการเข้าถึงมากเกินไปจนทำให้สารสนเทศที่ต้องการเฉพาะสาขามีจำนวนน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ไม่มีทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการ ดังนั้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่นักศึกษาทุกคนไม่สามารถมาเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ และอาจารย์ยังคงมอบหมายงานและรายงานทำให้นักศึกษาต้องค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนออนไลน์นั้น จึงทำให้การเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการเป็นด้วยความลำบาก และยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของอุษา สังวาลย์ มาลี ล้ำสกุล และอมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์ (2562, หน้า 32) ที่พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัยในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 มหาวิทยาลัยฯ และห้องสมุด ควรมีทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการกับผู้ใช้บริการอย่างเพียงพอ เช่น การจัดทำคลังสถาบัน เป็นต้น

1.2 มหาวิทยาลัยฯ และห้องสมุด ต้องเตรียมความพร้อมเรื่องเครื่องมือช่วยค้นหาสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนของนักศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนและการสนับสนุนการเรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีช่องทางสามารถแนะนำแหล่งสารสนเทศ เพื่อเติมให้กับนักศึกษาได้หากเกิดสถานการณ์ไม่ปกติเช่นนี้ขึ้นอีก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการใช้การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เช่น การเปรียบเทียบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ บุคลากร ตลอดจนนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ขอขอบพระคุณ ผศ.ประอรนุช หงษ์ทอง และคณาจารย์สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทุกท่านที่ช่วยเหลือและสนับสนุนการเขียนบทความงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2563). “อว. ออกประกาศ มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (ฉบับที่ 1 - 5)”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.mhesi.go.th/home/index.php/pr/news/1142-2019-19-1-5> สืบค้นเมื่อวันที่ 2/5/2563.

กรุงเทพฯธุรกิจ. (2563). “**สั่งปิดมหาวิทยาลัย-งดสอนในชั้น สอน-ส่งงานออนไลน์ป้องกันโควิด-19**”.

[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/871014>
สืบค้นเมื่อวันที่ 20/4/2563.

ซัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2537). **บริการสารนิเทศ**. กรุงเทพฯ: สาขาสารนิเทศ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ, สมาน ลอยฟ้า และเพ็ญพันธ์ เพชรสร. (2556). พฤติกรรมสารสนเทศของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**,
30(3), 158-196.

ประติณณ์ รัศมีโรจน์ และศักดา จันทรประเสริฐ. (2560). การสืบค้นสารสนเทศโดยใช้โปรแกรม
ค้นหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสารวิจัย มข.**, 17(1). 105-113.

ประภาวดี สืบสนธิ์. (2532). **พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

_____. (2539). **ความต้องการใช้สารนิเทศ. ในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หน่วยที่ 1-8.**
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **การสร้างและพัฒนาและทดสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

แพทยสภา. (2563). “**ไวรัสโคโรนา : ที่มา อาการ การรักษา และการป้องกันโรคโควิด-19**”.

[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://tmc.or.th/covid19/covid19_for_people.php
สืบค้นเมื่อวันที่ 24/4/2563.

พงศ์ศักดิ์ วนิชานันท์. (2563). “**การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร?**”.

[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/> สืบค้นเมื่อวันที่ 24/04/2563.

ภคพร อำมาตย์มณี ชุมอินทร์จักร. (2558). **รายงานผลการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อ
การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 60-75.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น. (2562). **รายงานประจำปี 2561**

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น. ขอนแก่น:

โรงพิมพ์คลังนารธรรม.

_____. (2563). “**ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น**”.

[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.kkc.rmuti.ac.th/2017/?p=18826>
สืบค้นเมื่อวันที่ 24/4/2563.

ศุภนิจ ศรีรักษ์. (2555). **รายงานการวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
ของนักศึกษสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อัญญานิชา รุ่งวิชานีวัฒน์ และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2556). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์**, 9(1). 85-118.

อุษา สังวาลย์, มาลี ลำสกุล และอมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. **รังสิตสารสนเทศ**, 25(1). 24-42.

Ellis, David., Cox, Deborah and Hall, Katherine. (1993). A Comparison of the Information Seeking Patterns of Researchers in the Physical and Social Sciences. **Journal of Documentation**, 24(4), 56-369.

IFLA. (2020). **COVID-19 and the Global Library Field: Library closures around the world**. [online]. Available: <https://www.ifla.org/covid-19-and-libraries#closures> access on June 16, 2020.

Yamane, Taro. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**. 2nd Ed., New York: Harper and Row